

Eestimaa Looduse Fondi hinnang Vabariigi Valitsuse seisukohtadele Euroopa Liidu “Eesmärk 55” kliimapaketile¹

06. detsember 2021

Vabariigi Valitsus avaldas novembris Eesti seisukohad Euroopa Liidu “Eesmärk 55” kliimapaketi algatuste kohta. Eestimaa Looduse Fond annab allpool oma hinnangu seisukohtadele. Varem sel aastal on ELF esitanud 13 ettepanekut ELi kliimapaketile, mis kajastuvad pisut detailsemas keskkonnaühenduste ametlikus tagasisides paketi Keskonnaministeeriumile. Käesolev hinnang on saadetud Riigikogu keskkonnakomisjonile, majanduskomisjonile ja Euroopa Liidu asjade komisjonile.

1. Üldseisukoht

1.1 Eesti toetab Euroopa Komisjoni pakutud tasakaalu kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärkide seadmisel erinevate kliimapoliitika meetmete vahel.

Keskkonnaorganisatsioonid peavad vajalikuks suuremat heite vähendamist võrreldes Euroopa Komisjoni pakutud eesmärgiga. Pariisi leppega sihiks seatud kliima soojenemise pidurdamiseks 1,5C piiresse peab Euroopa Liit oma õiglase panusena 2030. aastaks vähendama heidet vähemalt 65%. Seega saab Eesti toetust 55% eesmärgile pidada endiselt ebapiisavaks. Selle üldprintsibiiga, et heite vähendamisse peavad panustama kõik sektorid, saab olla nõus.

2. Euroopa Liidu heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem (EL HKS)

2.1 Eesti toetab Euroopa Liidu kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi kaasajastamist ning selles sektoris 2030. aastal kasvuhoonegaaside heite vähendamist 61% võrreldes 2005. aasta tasemega. Samas tuleb tagada, et Euroopa Liidu kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi kaasajastamise osana oleksid kasutusele võetud meetmed hinnakõikumise stabiliseerimiseks. Selleks teeme ettepaneku direktiivi vastavate sätete muutmiseks, et hinnakõikumistele reageerimine oleks kiirem.

Üldine ambitsioon heitmete vähendamiseks EL HKS sektoris peab olema kõrgem: vähemalt -70% aastaks 2030, et tagada sektori piisav panus Pariisi kliimaleppe eesmärkide täitmisesse.

---

¹ Hinnang on antud valdkondadele, mille osas keskkonnaühendused näevad keskkonna seisukohast siseriiklikult suurimaid vajakajäämisi. Kõik valitsuse 25.11.2021 avalikustatud seisukohad on leitavad siit: <https://dhs.rigikantselei.ee/avalikteave.nsf/documents/NT0038E2C6?open>

Valitsuse seisukohas nenditakse, et “EL HKS-i eesmärgi täitmist [on] võimalik tagada üksnes LHÜde üldkoguse pideva vähendamisega”. Selles kontekstis jääb mõnevõrra segaseks ettepanek hinnakõikumise stabiliseerimiseks analüüsida, kuidas võiks 100 miljoni ühiku turule lisamine kvoodihinda tasakaalustada. Lisaühikute turule toomine ei lisa ettevõtetele kindlust kvoodikauplemise turu toimimise osas pikas plaanis ning võib seega pärssida innovatsiooni ja puhtale energiale üleminekut.

Ehkki ei saa alahinnata hinnašokkidele reageerimise olulisust, tasuks selleks kaaluda enam sihitud meetmeid nii üle-euroopaliselt kui siseriiklikult, lisaks kiirendada märkimisväärselt taastuenergia haldusprotsesse.

Mis puudutab EL HKS-i LHÜde hinnatõusu põhjusi 2021. aastal, siis praeguseks on tulnud välja ka Euroopa Väärtpaperiturujärelevalveasutuse (EMSA) esialgne [raport](#) LHÜde teemal, mis uuris ka võimalikke moonutusi turul. Esialgne raport märgib mh, et erinevate osapoolte kategooria ei ole alates 2018. aastast oluliselt muutunud ning on üldjoontes kooskõlas süsinikuturu eeldatava toimimisega. EMSA esialgne raport on seega üldjoontes kooskõlas Euroopa Komisjoniga hinnanguga, et kauplemisturul ei toimu spekulatsioonid, mis oleks LHÜde hinnatõusu taga.

2.2 Toetame võimalikult sujuvat lubatud heitkoguse ühikute üldkoguse vähendamist Euroopa Liidu kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi uue kasvuhoonegaaside vähendamise eesmärgi saavutamiseks. Oluline on vältida käitistele perioodiks 2021–2025 kinnitatud tasuta eraldatavate lubatud heitkoguse ühikute ümber arvutamist, et tagada ettevõtetele investeerimiskindlus kuni 2025. aasta lõpuni.

LHÜ üldkoguse lineaarne vähendamistegur (LRF) praeguses Euroopa Komisjoni välja pakutud 4,2% väärtuses johtub heitmete vähendamise eesmärgist -61% EL HKS sektoris, ent [keskkonnaühenduste seisukoha](#) järgi peaks sektoris olema vähenemine vähemalt -70%, et kokku tuleks Pariisi leppe seisukohast õiglane EL heitmete vähendamise eesmärk.

Lisaks sellele, nagu toodud välja ka seisukoha 2.1 all, aitab EL HKS eesmärgi täitmist tagada üksnes LHÜde vähenemine turul, liiga suur hulk ühikuid turul tekitab isegi kõrge heitkoguse ühiku hinna puhul olukorra, et juhul kui LHÜsid on süsteemis rohkem sellest, kui on käitistel vajadust, kaotavad nad võime anda signaali heitme vähendamiseks ja rohepöördeks. Seetõttu ei saa nõustuda Eesti seisukohaga, nagu peaks eelistama ühekordse ühikute süsteemis vähendamist (nn rebasing) ning 4,2% (madalama) LRF-i asemel kõrgemat 5,1% LRF-i, millega aga ühikute ühekordset vähendamist ei kaasneks. 2019. aastal ehk enne Covid-19 pandeemiat hindas Euroopa Komisjon süsteemis olevate LHÜde ning tegelike emissioonide vaheks ca 250 miljonit LHÜd ning eelduslikult vahe on kasvanud ja kasvab Covid-19 pandeemia tõttu. See illustreerib, miks on järsk ühekordne ühikute vähendamine süsteemis EL HKS eesmärgi täitmiseks vajalik. Ka Euroopa Komisjoni enda mõjuhindang süsinikuturule² nendib, et valikud, mis hõlmavad endas

² https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/revision-eu-ets_with-annex_en_0.pdf lk. 64 (PDF lk. 169)

LHÜde ühekordset vähendamist (ehk nn *rebasing'ut*) viivad üldiselt madalama LHÜde hulgani kui need stsenaariumid, mille puhul muudetakse vaid LRFi.

2.3 Eesti toetab kehtivat tasakaalu lubatud heitkoguse ühikute üldkoguse jagunemisel tasuta eraldamiseks ning enampakkumisel müümiseks. Toetame Euroopa Komisjoni ettepanekut, et sektoritele, mis lisatakse süsiniku piirimeetme alla, lõpetatakse lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamine 10 aasta jooksul alates 2026. aastast. Peame oluliseks, et süsinikulekkeohuga sektorites, mida ei lisata Euroopa Liidu süsiniku piirimeetme alla, peab jätkuma lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise süsteem seni, kuni on kasutusele võetud alternatiivid, mis tagavad ettevõtete samaväärsse konkurentsipositsiooni võrreldes kolmandate riikide ettevõtetega. Teeme ettepaneku sektorite ülese parandusteguri vältimiseks loodud puhvri suurendamiseks.

Peame vajalikuks oluliselt kiiremat tasuta kvootide jagamise lõpetamist, kui praegu Euroopa Komisjoni poolt pakutu, mille kohaselt EL süsiniku piirimeetme (SpiM) alla lisatavates sektorites jätkub LHÜde tasuta eraldamine veel kuni 10 aastat pärast piirimeetme rakendumist 2026. aastal.

Tasuta ühikute võimaldamine on tugevalt vastuolus Euroopa Liidu toimimise aluspõhimõttega – “saastaja maksab” – ning on ebaaus teiste ettevõtete ja tarbijate suhtes, kes investeerivad oma rahalisi vahendeid kliimamuutuste pidurdamisse kõigiga võrdsetel alustel. Seda, et LHÜde tasuta eraldamisel tööstussektorile võeti liiga vähe arvesse kulude edasikandmise võimet, mis omakorda kaldub aeglustama CO2 heite vähendamist ning ei sobi kokku “saastaja maksab” printsiibiga, on oma [eriraportis](#) välja toonud ka Euroopa Kontrollikoda.

Lisaks võib tasuta heitkoguse ühikute jagamise jätkamist tõlgendada topeltproteksionistliku vahendina, mis muudab ka süsiniku piirimeetme kommunikeerimise EL teistele partneritele keerulisemaks. Ei ole [tõestatud](#), et realiseeruks oht ettevõtete kolimiseks EList välja ning samuti on analüüsitud, et tõenäoliselt ei juhtu see ka tulevikus. Seega ei ole tasuta LHÜde võimaldamine põhjendatud ja tuleb kiiremas korras lõpetada.

Lisaks peaks SPiMi laiendada ka mineraalõli rafineerimise sektorile, kuhu alla kuulub ka põlevkiviõlitööstus.

2.8 Toetame üldiselt Euroopa Komisjoni ettepanekut Euroopa Liidu kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi toimimise parandamiseks, aga Eesti eelistab mitte kiirendada lubatud heitkoguse ühikute reservi lisamist.

Vt kommentaare punkti 2.2 all - liigse LHÜde koguse puhul turul tekib oht, et heitmed ei vähene isegi siis, kui hind on pigem kõrge. Keskkonnaühenduste vaatest on oluline, et turule saadetak signaal, et kliimanõuded tulevikus järjest karmistuvad ning fossiilkütustel põhinevad

tööstusharud peavad oma tegevuse ümber korraldama kliimasäästlikuks. Seega Eesti valitsuse seisukohaga nõustuda ei saa.

Liiga aeglase LHÜde süsteemist eemaldamise puhul tekib eelduslikult olukord, kus ettevõtted hakkavad varuma lubatud heitkoguste ühikuid ette. Sellest olulisem on aga ettevõtete sisuline ümberkorraldamine kliimasäästlikumaks ning energiatõhusamaks.

Keskonnaühenduste seisukoht turustabiilsusreservi (TSR, ingl k MSR) osas on, et seda tuleb tugevdada. TSRI suunatavate ühikute kogus peab kindlasti olema piisav, et viia nt kivisöe ja põlevkivi kasutamine energiamajanduses nulli aastaks 2030, olles seega kooskõlas Pariisi kliimaleppe täitmiseks vajaliku stsenaariumiga. Seetõttu on TSRI tõstetavate ühikute kogus 24% ühikute ülejäägist aastas minimaalne pingutus, mis peaks jätkuma pikemalt kui 2020-2023. Praeguse kokkuleppe järgi väheneks TSRI tõstetavate ühikute kogus 12%-le alates 2024. Euroopa kliimavõrgustiku CAN Europe seisukoha kohaselt peaks aastane samm olema isegi 36% kuni aastani 2030, et välistada olukord, kus kuni 2030. aastani kestaks märkimisväärne LHÜde ülejääk turul.

2.9 Nõustume Euroopa Komisjoni ettepanekuga, et kehtiva Euroopa Liidu kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi kogu lubatud heitkoguse ühikute enampakkumistulu tuleks kasutada sihipäraselt kliima- ja energiaeesmärkidele suunatud meetmeteks.

Toetame ja tervitame Eesti seisukohta, et kogu EL LHÜde kauplemise enampakkumistulu tuleks kasutada kliima-ja energiaeesmärkide täitmiseks.

Lisame, et meetmete disainimiseks tuleks lähtuda 'energiatõhusus eelkõige' põhimõttest.

2.10 Eesti toetab Innovatsioonifondi suurendamist Euroopa Komisjoni ettepaneku kohases suurusjärgus ja katteallikatest, et toetada uute innovatiivsete tehnoloogiate turule toomist ning seeläbi kasvuhoonegaaside heite vähendamist. Leiame, et Innovatsioonifondi vahendeid tuleks saada kasutada kõikides Euroopa Liidu kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi direktiiviga reguleeritavates sektorites.

Toetame Innovatsioonifondi suurendamist, et selle kaudu toetada kasvuhoonegaaside heite vähendamist ning selleks vajalike innovaatiliste tehnoloogiate turule toomist, näiteks energia talletamise tehnoloogiate toetamine.

Rõhutame aga, et Innovatsioonifondi alt peaks olema välistatud igasugune fossiilkütuste toetamine ja tuumaenergia. Seetõttu peaks välistama näiteks CCS ja CCU tehnoloogiate toetamise. Seega praeguses sõnastuses keskkonnaühendused valitsuse seisukohaga täielikult nõustuda ei saa.

2.11 Eesti toetab Euroopa komisjoni ettepanekut Moderniseerimisfondi suurendamise suurusjärgu ja katteallika kohta. Leiame, et tuleb tagada Moderniseerimisfondist juba kavandatud investeeringute järjepidevus liikmesriikides.

Toetame Eesti seisukohta kasutada Moderniseerimisfondi täiendava allikana kliimaeesmärkide saavutamiseks vajalike investeeringute tegemiseks.

Praegune Eesti prognoositav tulu Moderniseerimisfondist 2021-2030 perioodiks kokku (ehk ligikaudu 383 mln €) on pigem alahinnatud, kuna põhineb LHÜ keskmisel turuhinnal perioodi jooksul 50€, mis on aga pigem tagasihoidlik hinnang.

Moderniseerimisfondi alt peaks olema välistatud igasugune fossiilkütuste toetamine ja tuumaenergia, mis hetkel Eesti seisukohtades ei kajastu. Euroopa Komisjoni ettepanek näeb ette kõikide fossiilkütuste toetamise keeldu. Eesti võiks seda toetada.

3. Uus heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem hoonetele ja maanteetranspordile

3.1. Eesti on kahtlev Euroopa komisjoni pakutud ettepaneku suhtes luua hoonetele ja maanteetranspordile kasvuhoonegaaside heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ning leiab, et selle otstarbekus ja mõjude põhjendatus vajab aruteludel täiendavat hindamist. Eesti lähtub läbirääkimistel põhimõttest, et juhul, kui süsteem luuakse, peaksid selle tulud laekuma olulises osas otse liikmesriikidele kasutamiseks viisidel, mis aitavad kompenseerida süsteemiga kaasuvaid negatiivseid sotsiaalmajanduslikke mõjusid enim puudutatud leibkondades, piirkondades ja vajadusel ettevõtluses ning toetavad innovatsiooni ja investeeringuid uue süsteemiga hõlmatud sektorites. Samuti on Eestile oluline, et uut heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi ei rakendataks täielikult enne 2026. aastat ning oleks tagatud meetmed turuõnne riskide leevendamiseks. Eesti kujundab uue kauplemissüsteemi kohta edasised seisukohad sõltuvalt läbirääkimiste kulgemisest ja neil kujundatavatest lahendustest.

Eraldi hoonetele ja maanteetranspordile mõeldud kasvuhoonegaaside heitkoguse ühikute kauplemise süsteemi loomisel näevad keskkonnaühendused sarnaselt valitsusele nii plüsse kui ka miinuseid. Positiivse poole pealt saadaks see näiteks selge signaali "saastaja maksab" põhimõtte rakendamise kohta kliimapoliitika eesmärkide täitmiseks ning annaks lisatõuke heitmete vähendamiseks nimetatud sektorites. Negatiivse poole pealt võib aga välja tuua võimaliku mõju eriti sotsiaalmajanduslikult nõrgemas positsioonis olevatele ühiskonnaklassidele.

Uue HKS-i loomist ei saa keskkonnaühendused toetada aga olukorras, kus jätkub nn tava-HKS-i raames suurtööstusele tasuta heitekvootide jagamine kuni aastani 2035. See oleks ebaaus teiste ettevõtete ja tarbijate suhtes, kes investeerivad oma rahalisi vahendeid kliimamuutuste

pidurdamise kõigiga võrdsetel alustel, kuna Euroopa Komisjoni ettepaneku kohaselt nn uues HKSi tasuta ühikuid ei jagataks, ning see võib tekitada ühiskonnas vastuseisu EL kliimapolitikale laiemalt.

4. Jõupingutuste jagamise määrus (JJM)

4.1. Toetame jõupingutuste jagamise määruse Euroopa Liidu ülese eesmärgi tõstmist 40 protsendini aastaks 2030 võrreldes 2005. aastaga ja sellest tulenevat liikmesriikide sihttasemete uuendamist, et kindlustada Euroopa Liidu kasvuhoonegaaside heite vähendamine 55% võrra aastaks 2030 võrreldes 1990. aastaga ja liikuda sujuvamalt kliimanetraalsuse poole aastaks 2050. Toetame Euroopa komisjoni ettepanekut jaotusvõtme kohta, mille järgi jaguneb täiendav eesmärk liikmesriikide vahel eelkõige riikide elatustasemest lähtudes ning vähem heitkoguste vähendamise meetmete kulutõhususest erinevates riikides. Peame oluliseks kehtivat põhimõtet, et liikmesriigid saavad ise leida sektorite üleselt otstarbekaimad võimalused sihttasemete saavutamiseks.

Üsna üldises sõnastuses seisukoht, saame laias pildis olla nõus. Kuna aga heitmete vähendamise 55% eesmärk pole kooskõlas Pariisi kliimaleppe 1,5C eesmärgiga, siis peaks ka heitmete vähendamise eesmärk jõupingutuste jagamise määrusega kaetud sektoris olema vähemalt 50% võrreldes 2005. aastaga, 40% on ebapiisav.

Tervitatav on seletuskirja seisukoht, et eesmärgi saavutamine nõuab valdkondlike poliitikate ülevaatamist, sh potentsiaalselt transpordisektori maksupoliitika reformimist.

Tuleb aga rõhutada, et olukorras, kus ei looda eraldi heitmetega kauplemise süsteemi maanteetranspordile ja hoonetele, tuleb eelduslikult võtta lisameetmeid võrreldes olukorraga, kus eraldi heitmetega kauplemise süsteem luuakse.

4.2 Peame oluliseks jõupingutuste jagamise määruses kehtivate paindlikkusmehhanismide tugevdamist vastavalt komisjoni poolt pakutule ja nende kasutamise võimaldamist lisanduvate eesmärkide saavutamisel, et tagada liikmesriikidele kulutõhusus. Teeme ettepaneku lisada Eesti nende riikide hulka, kellel on võimalus kasutada paindlikkust jõupingutuste jagamise määruse ja Euroopa Liidu heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi vahel.

Kliimakriisile vastu astumiseks on kriitilise tähtsusega, et kiireid samme heitmete vähendamise ja sidumise suurendamise poole astutakse kõikides sektorites, seega ei saa nõustuda Eesti seisukohaga paindlikkusmehhanismide säilitamiseks, tugevdamiseks ja laiendamiseks.

Keskkonnaühendused on vastu jõupingutuste jagamise määruse (JJM) ning LULUCF sektori

vahelise paindlikkuse säilitamisele, mis annab võimaluse arvestada oma seniseid edusamme süsiniku sidumisel maakasutuses. LULUCFi süsinikuarvestus palju ebatäpsem kui ESRI sektorite arvestus ning selline vahetuskaup ei ole aus, võttes arvesse pakilist vajadust heitmeid vähendada.

Mis puudutab seisukohta lisada Eesti riikide hulka, kel on võimalus kasutada paindlikkust JJM ja EL HKS sektori vahel, siis keskkonna seisukohast ei saa ka sellega olla nõus. Heitmete vähendamisse peavad panustama kõik sektorid, mitte üksnes need, mida on lihtsam dekarboniseerida. JJM ja EL HKS sektori vahelise paindlikkuse nõudmine Eestile on halb idee mitmel põhjusel: esiteks, JJM eesmärgi täitmiseks kasutatavad ühikud võetakse EL HKS-i enampakkumisele minevatest ühikutest maha, mis tähendab, et seeläbi väheneb riigi tulu EL HKS-i enampakkumisest. Teiseks, toetumine EL HKS-JJM paindlikkusele JJM sektori eesmärkide täitmiseks aitaks heitmeid vähendada vaid statistiliselt. Seega oleme nõus seletuskirja kõnealuse punkti viimase lausega, mis nendib, et "Arvestades, et HKS-i paindlikkus võimaldaks Eestil JJM-i heitkoguseid vaid statistiliselt vähendada ja pärast 2030. aastat on vaja jätkata heitkoguste vähendamist määrusega hõlmatud sektorites, võib osutada otstarbekamaks suunata need rahalised vahendid kohe tegevustesse, mis aitavad sektorite heidet vähendada."

5. Sõiduautode ja väikeste tarbesõidukite CO₂-heitte normide määrus

5.1 Toetame uutele sõiduautodele ja väikestele tarbesõidukitele kehtestatud CO₂- heite normide ülevaatamist ja rangemate normide kehtestamist, et mõistlikult kiirendada Euroopa Liidus heiteta ja vähese heitega sõidukite kasutusele võtmist ja kütusesäästlike tehnoloogiate arendamist, vähendamaks kulutõhusalt CO₂-heidet. Peame oluliseks, et elektrisõidukite muu keskkonnamõju vähendamiseks võetakse meetmeid akude vastupidavuse ja hoolsuskohustuse suurendamiseks.

Tervitame seisukohta elektrisõidukite muu keskkonnamõju vähendamise osas, sh selleks vastavate meetmete kasutusele võtmiseks. Siiski juhime tähelepanu, et transpordisektori dekarboniseerimisel on vaja võimalikult suur osakaal maanteetranspordist asendada alternatiivsete liikuvusviisidega.

5.2. Peame oluliseks, et gaasimootoriga ühissõidukeid ja raskeveokeid saaks turule tuua ka pärast 2035. aastat, et toetada biometaani kui keskkonnasõbraliku gaasilise kütuse kasutamist transpordis.

Ei saa nõustuda Eesti seisukohaga, et gaasimootoriga ühissõidukeid ja raskeveokeid saaks turule tuua ka pärast 2035. aastat, kui seeläbi säilib oht ka fossiilse gaasi kasutamiseks või segamiseks transpordis. Seisukohtades peaks olema selgemalt välja toodud, et Eesti toetab üksnes biometaani kasutamist transpordis. Biometaani tootmine ei tohi kujuneda põllumajanduse edasist intensiivistamist soodustavaks teguriks.

6. Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse ehk LULUCF määruse muutmise

6.1. Eesti toetab Euroopa Liidu ülese sidumise eesmärgi tõstmist LULUCF sektoris -310 Mt CO₂ ekvivalendini aastaks 2030, kuid liikmesriikidele seatud eesmärgid peavad olema realistlikud, arvestama ajaloolist maakasutust ja riiklikke eripärasid ning võimaldama piisavalt paindlikkusmeetmete rakendamist. Komisjoni poolt Eestile pakutavat eesmärki -2,5 Mt CO₂ ekv me ei toeta, kuna leiame, et see ei ole saavutatav kulutõhusal viisil ja võib kahjustada oluliselt mitme sektori (sh turbatootmise, põllumajandus- ja metsandussektori) konkurentsivõimet. Siduvate eesmärkide määramisel tuleks arvestuse aluseks võtta kõige uuemad ja täpsemad andmed, samuti arvestada metsarikaste riikide ajaloolist panust, metsade vanuselist struktuuri ning piiratud võimalusi metsamaa pindala ja tagavara suurendamisele.

Seletuskiri toob eesmärgi täitmiseks välja viisi, mille kulutõhususe olulisim tegur on raiemahtude vähenemisega kaasas käiv tööhõive ja riigitulude vähenemine. Selle põhjendamiseks on viidatud OÜ Finantsmaailm poolt koostatud metsandussektori majandusmõju [hinnangule](#). Analüüsi kohaselt on vaadeldud aastatel kasvanud metsamajanduse osakaal loodud lisandväärtuses ja SKPs, ent samal ajal vähenenud lisandväärtus ühe puiduühiku kohta. Hinnang on ebapiisav, et teha järeldust meetme kulutõhususe ja sektori konkurentsivõime kohta tervikuna. Tuleb tähele panna, et raiemahtude vähenemisel on lisaks kliimaeesmärkide saavutamisele oluline positiivne mõju ka teistele keskkondlikele aspektidele (nagu näiteks bioloogilise mitmekesisuse säilitamine, kvaliteetne elukeskkond jms.) ning laialdane ühiskondlik toetus.

Seletuskirjas esitatud tabel, mis näitab Eestile langevat erakordselt suurt protsentuaalset tõusu ambitsioonis on eksitav, sest lähtekoht on meil juhuslikult sattunud skaala nullile väga lähedale. Näiteks on selle järgi ca 2 korda suurema absoluutarvudes väljenduva Läti näitaja protsentuaalselt Eesti omast 4 korda väiksem. Selline eksitamine on taunimisväärne.

Tselluloositehase ehitamisele on omistatud ületähtsustatud roll ning selle rajamise otstarbekust tuleb vaadelda koosmõjus metsandusega. Tehase toorainetarbe mõju raiemahtudele võib kergesti nullida tootmises tekkiva arvestusliku positiivse mõju.

Kokkuvõtlikult pole Eesti seisukoht selles küsimuses põhjendatud.

6.3 Eesti teeb ettepaneku töötada EL tasemel välja suunised puidu asendusefekti arvutamiseks ja laialdasemaks kasutamiseks.

Asendusefekti arvutustel tuleb silmas pidada, et need ei tooks kaasa süsiniku arvepidamises topeltarvestust.

Käesolev hinnang on saadetud Riigikogu keskkonnamisjonile, majanduskomisjonile ja Euroopa Liidu asjade komisjonile.